

lesarabrøv

Ikki at freista

Nú valið er av koma viðmerkingarnar og umberingarnar frá sambandsdimmuni, sum í erpnari erkvisni skrivur, at val-

plakatirnar frá hinum flokkunum vóru hatskar og merktar av rakstrar-rópum. Nei, soleiðis var ikki hjá sambandinum,

Vit gera lesarar okkara varugar við, at treytin fyri at fáa lesarabrøv upp-tikin undir hesum teiginum er, at blaðstjórnin veit, hvør hevur skrivað brøvini.

har var reiðilgheitin sjálf í hvørjum orði.

Ein av sambands-plakatunum hevði annars henda tekst: Nei, til sósialismu, yvirtøku, loysing o.s.fr.

Tað eru ikki tey nógvu orðini, ið skreytirnar gera, sigur Dimma viðari, og leggur afturat »tómur tunnur buldra mest«. Ja, sig so ikki, at sambands-dimman er humoristisk.

Stuttligt. Nú aftaná.

Undir yvirskriftini »Kunnu freista veika sálir«, hevur sambands-dimman nakrar myndir av plakatunum valdagin í Havn. Hon heldur fyri, at »reiðilgheitin« hjá sambandinum ikki serkendi hinar — og tí kundu tær

»freista veika sálir«. Jú, Jógvan í Løðuni, rættin hevur tú, nógv er skrivað undir ymsum heitum, men nú hevur hann fingið góðan hjálparmann, sum eisini er óføtur at skriva fyri aðrar og undir ymsum heitum.

Ein skuldi trúð hetta var í grýlutið, men mangta fyriferst í sambands-dimmu, hon er so rúm og altfevnandi, líka frá Kattur til Petur Háberg.

Nei, á plakatunum sum javnaðarflokkurin hevði syrgt fyri, og sum m.a. hingu á sparikassagardinum, vóru m.a. tær bestu keipumyndirnar.

Plakat -

Guds orð sum politiskt fótatraðk

Her á Sandoyinni kom tað heldur dátt við, at javnaðarmaðurin ikki kom inn aftur á ting, og kundi eg tonkt mær at gjørt nakrar viðmerkingar. Møguliga bleiv gjørt ov lítið av við agitatiðini húsanna millum, sum t.d. tjóðveldið og fólkaflokkurin gjørdur, men her eri eg álikavæl ivasamur. Ikki skal sambandsflokkurin hava tøkk fyri ta agitatið, sum hann hevur ført ímóti okkum javnaðarmonnum. At skýrt okkum gudloysingar og kommunistar. Tað mátti verði ovboðið av monnum sum missionerar og aðrir sálarfýlgjarar at dømt okkum neyðarsyndarar so harðliga.

Eg meini við valevni hjá sambandsflokkinum úti um landið, og valevni framburðsfloksins í Skopun. Eg hevði hildið

tað verði rættari at havt virðing fyri tí, sum skrivað stendur. Dømi ikki, tí tann sum dómur skal sjálvur verða dómur. Eg meini sjálvur, at vit áttu at verði Gudi takksamir fyri ta góðu tíð, vit hava havt undir hesum landsstýri, og ikki tikið guds orð sum politiskt fótatraðk fyri at vinna okkum sjálvum ein verðsligan tingssess. Spannandi verður nú at vita, hvussu sambandið við Paula Ellefsen á odda fer at gangast við at skipa stjórn. Min met-an er, at um hetta kemur at eydnast, so verður neyvan meir enn hálvt valseið runnið, fyrr enn nýval verður. Tá fáa tit at siggja ein sterkan javnaðarflokk á tingi.

Á Sandi 8/11 1978

Sólvit

Val — og vælgagnist

Fyrsta, sum manni rennur í hug, eftir at hava frætt um valúrslitið, er: »so, so, vælgagnist!« Fólk velur tað, sum tey vilja hava, og so mugu tey eisini taka tað. Eins og í supermarknaði, verði hann á Trappurøð ella aðra staðni: velur tú rottnar bananir, so skalt tú eisini sleppa at eta tær. So skalt tú taka avleiðingarnar, smakkinn.

Men tó er eitt tingval ikki heilt líkt einum vali í sjálvttøkubúðini. Tí tað vildi merkt, at um meirilutin av viðskiftafólkunum valdi sær rottnar bananir, so máttu hini eisini sviða fyri tað og eta rottnar bananir. Men í sjálvttøkum-handlinum kanst tú kanska, hóast tú ert minniluti, velja og vraka og eta tað tú sjálvur keypir, og ikki tær rottnar bananirnar sum meirilutin keypir. Hetta er munurin á sjálvttøkumarknaði og tingræðismarknaði. Men annars er øll glorian rundan um marknaðirnar lík, har verður reklamerað, keypt, selt og boðið fram. Pussað upp, pakkað væl inn og stillað út. Gerið so væl: Pauli Ellefsen til dagspris: 35 kr. kg! Nýggjur VOLVO fylgir við. Dagsins tilbøð: Breckmann í hvítakáli og vinsovs. Tó kanst tú fara

yvir til hin diskinn og velja tær eitt Bilatabelt og eina toilettrullu uttan at keypa áðurnevndu dagsins tilbøð. So frælsið er størri í eini sjálvttøkubúð.

Nú — skemt til síðis. Men um tað veruliga er so, at føroyskir verkamenn vilja hava sambandið og annað afturhald og borgaraligar leigusveinar hjá kapitalistunum til at taka sær av rættindum teirra, so er onki annað at siga enn: vælgagnist! So kann føroyska fjøldin sjálf fáa egnan pisk á egnan rygg.

Grønland og Føroyar

Tað tykist sum grønlandingar og føroyingar, tey bæði gomlu hjáland Danmarkar, fara politiskt hvørt sin veg. Tá atkvøtt var um 18-ára valrætt í danska ríkinum, sóust grønlandingar burturúr við at velja greitt 18-ára valrætt, meðan føroyingar vóru sít greidda afturhaldssemi og vildu nokta fólk henda demokratiska rætt. Hesi tíðindi gingu kring heimin, og sjálvsagt hevur heimurin skoðað londini sum eitt fram-skygt og eitt afturhaldandi land. Nústaðni fáa grønlandingar heimastýri

— hóast nógvir teirra vilja meira sjálvstýri enn tātuna — og radikaliseringin av grønlandingum er í støðugari menning. Føroyingar ferkast í sambandsrætt og yvir í borgaraliga konservatismu.

Men hví? Kanska tí »vælfærdin« hevur kubbbað hendið av fólk. Føroyar er bleivið eitt brúkarasam-felag av hægsta slag. Hugaheimur føroyinga er vorðin samansettur av vørum og peningi. Mentanin er vorðin til solumiðstøðir og peningar og bilar, og menniskjanslig samvera til trúarhysteri við politiskum innihaldi. Grønlandingar harafturi móti eru so kúgaðir at teir eru kleimdir uppí ein krók, teir eru noyðdir at vakna. Tí vakna teir umsiðir til dáð

Valstríðið

Tað, sum sermerkti valstríðið, var 1) kommunistaræðslan 2) átrúnaðaruppgeilingin og 3) persónlig útspilling. Hvat kommunistaræðsluni viðvíkur er ilt at siga hvør verstur var. Sosialurin kappaðist við Dagblaðið og Dimmalætting um ræðslu, sum stavaði av berum ókunnskum. Meðan Dimma og Dagblaðið lögdu orkuna í at fortelja fólk, at um tey

valdu javnaðar- ella tjóðveldisfólk, so komu tey í sibiriskar fangaleirar og sluppu ikki at trúgva á Várharra — so gjørdist SOSIALURIN so bangin, at so gott at siga allar greinir hansara vóru ein avnøktan av at nakað spor av ræðuligi kommunistagryluni skuldu vera at finna í javnaðarflokkinum. Uppfatn Sosialsins og Dagblaðsins av, hvat kommunisma er, var javnlík, ja, at enda var kommunistaheturin størri hjá blaðmonnum Sosialsins enn í leiðarum Dagblaðsins. Javnaðarflokkurin varð sagdur at vera einasta »verjan« móti ræðuligi kommunismuni, sum varð definerað á tann mest primitiva og barnsliga óskulaða hátt, sum sæddur er í Norðurlondum, líkur Erhardi Jacobsen í Danmark og Franz Josef Strauss, hinum nazistiska leiðaranum av kristiliga flokkinum í Bayern.

At átrúnaðurin ikki skuldi fáa frið, varð greitt eftir einum heitum ári við nógvmu hópsskykotiskum rúgvufundum í stúgvaðum hølum. Enn eitt tek-in um eina mentanarliga útarmaða tjóð, sum letur seg stýra av koldum heilum, sum kyniskt útnýta kenslur og mest primitivu

instinkt í fólk. Men alt hetta gav afturhaldinum atkvøður. Og — vælgagnist, veljarar!

Glestrimyndirnar av persónunum stóðu so glitrandi saman við onkisigandi orðum teirra í dagbløðunum. Tað riggaði so væl saman. Menn við meiningum — nevnliga. Men hvat hevði ein roknað við? Politikkur er jú sjónleikur, men vandin er, at sjónleikararnir kunnu eftir framfærslu fara út úr glestrimyndini og gerðir teirra fáa fylgjur fyri vanligt fólk. Men áskoðararnir velja teir — so væl gagnist.

Blað-sensururin upp móti vali

Blaðini broyttu snið tá valið nærkaðist. Tað fyrsta var, at frælsa orðið hjá lesaranum varð skert, og summastaðni heilt skorið burtur. Í einum »demokratiskum« landi var tungan skorin av fólk, sum ikki var politikari ella hevði ráð at eiga eitt blað. Pressufrelsi?

Hetta byrjaði við »14. September«. Hetta blað, sum áður undir Olavi Michelsen hevði upp til 2 síður við »rødd fólksins«, eitt blað har vanligt fólk uttan krav til serstakt skrivikynstur kundi fáa hugsan sína fram — er eftir at tað hevur fingið »politiskan blaðstjóra« (hava blaðstjórar ikki altíð verið politikarar?) vorðið næstan fullkommiliga tørt fyri lesarabrev. Har krevst næstan bæði navn,

adressa, familja, persónnummar, nummar av skóm og aðrir upplýsingar til, fyri at fáa orðið fyri seg. So vanligi ella »moynigi« maðurin er bakkaður út. Í staðin eru floksins glestrimyndir sloppnir at goysa út orðafloymar uttan innihald blað upp og blað niður. Fólksins rødd er tagnað í Fjúrtaða.

»Dimmalætting« sensurerar nú eisini, hóast hon eftir at »14.« innfórði sensur, hevur verið frælsasta blað fyri lesarabrev. Millum annað burtursensurerar hon greinir, sum loypa á lögmann og hansara naivu heimspeki um, hvat kommunisma er — helst tí sambandsmenn vilja mála lögmann á vegginn sum hin versta kommunistin, og tá rigga ikki rættleiðingar frá vinstri, sum peika á, at lögmaður og hansara fylgi á SOSIALINUM eru eins stór offur fyri kommunistagryluni sum Dagblaðið og Dimma — hóast Dimma kanska er tað móti betri vitandi.

Og »Sosialurin«, sum annars hevur verið heldur opin, hevði helst fullar pappírskurvar upp undir valið. Har var mestsum hvørt brev, sum ikki loypaði kommunistaræðslu javnaðarmanna, rent í kurvina.

Einasta blað, ið var eins og fyrr, var Dagblaðið. Har var enn tað underliga fyribigdi, at dulnevni er bannað í lesarabrevum, undantikin tey lesara-